

**DELGERHAAN'DA
(DONGOYN ŞİREEN)
BULUNAN YAZITLAR**

Mehmet ÖLMEZ

2010 yılının ortalarında bulunan keşfedilen ve ancak 2013 ortalarında varlığından haberdar olduğumuz yazıtların çözümü ancak 2015 yılının sonunda yayımlanabildi. 2017 yılı baharında bana ulaşan yazının başlığı şöyledir: Донгойн ширээн дурсгалын гэрэлт хөшөөний бичээсийг анхны удаа уншсан нь (Dongoyn şireen dursgalın gerelt hōşööniy biçeesiyg anhnı ulaa unşsan ni). Makale R. MÖNHTULGA ve T. OOSAVA'ya aittir. Gönderdiği makale için Sayın MÖNHTULGA'ya minnettarım.

35 sayfalık yazı, kısaca yazıtların bulunuş tarihine ve ilk çalışmalara yer verir (s. 21-22). 22-26. sayfalarda runik harflerle metnin tamamına yer verilir. 26-31. sayfalarda metnin harf çevirisi, 31-35. sayfalarda yazı çevirisi, 35-42. sayfalarda Moğolca çevirisi, 42-46. sayfalarda harflerin ve damgaların özellikleri, 46-53. sayfalarda açıklamalar, 53-54. sayfalarda sonuç/yorum ve 54-55. sayfalarda kullanılan kaynaklara yer verilir.

Üç yazıtın toplamında 72 satır, 3857 harf, 1193 kelime vardır. Kullanılan harf çeşidi ise 22'dir yani bu yazıtta Eski Türk yazısına ait harflerden sadece 22'si kullanılmıştır. Metnin tamamına yakını aynı sözlerin tekrarıdır: ...*begim e : evim e : evim e : evim e : evim e : begim e : evim e : evim e :*

begim e : begim e : yérim e : evim e : evim e : evim e : yérim e : yérim e : yérim e : yérim e : begim e : begim e : evim e : evim e : begim e : begim e : (1. taş, batı yüzü, 1. satır) “ey beyim, ey evim, (...) ey yurdum, (...) ey beyim”

Birinci taşın neredeyse tamamına yakınında bu sözler tekrarlanır.

İkinci taş farklı başlar: *üze : teñrim e : yağız : yérim e : élim e : yérim e : evim e : begim e : evim e : evim e : işig : vérdim e : begim e : evim e :* “ey yukarıdaki göğüm, ey aşağıda yağız (~ kara) toprağım, ey ülkem, ey evim, ey beyim, ey evim, ey evim, ey hizmet ettiğim [ey iş (güç) verdiğim], ey beyim, ey evim”

İkinci taşın ikinci satırı ile üçüncü satırın tamamı aynı şekilde devam eder. Üçüncü taşın çoğunluğu *evim e* ile devam eder.

İkinci taşın ilk satırında *üze* ile *teñri* arasında *kök* “mavi” beklenirdi çünkü *yér*'den evvel *yağız* yer alır; bilindiği gibi Kül Tegin ve Bilge Kağan yazıtlarında bu ibare *üze kök teñri X asra yağız yér* “yukarıda mavi gök X aşağıda kara toprak” şeklindedir.

iş küç bér- deyimini burada *küç* olmaksızın geçer.

İfade tarzıyla bir hayli bilmece içeren yazıtın yakın zamanda ayrıntılı fotoğraflarının yayımlanmasını dile-

